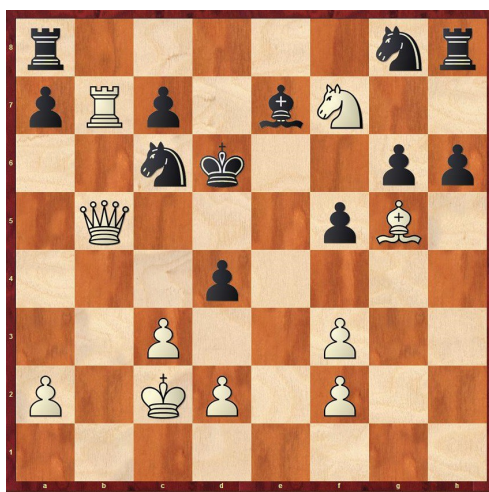

Het schaakspel en het koninklijk huis

Aanstaande vrijdag is het Koningsdag. De koning is jarig en wordt door het hele land in het zonnetje gezet. Schakers zullen dit maar al te goed begrijpen. Want ook op het schaakbord draait alles om de koning. Het woord “schaken” is zelfs afgeleid van het Perzisch woord voor koning: “sjah”. Schakers koesteren hun koning op het schaakbord, maar houdt de koning ook van schaken? Van koning Willem-Alexander is niet bekend of hij een schaakliefhebber is. Wel is bekend dat zijn vader, prins Claus, en zijn broer Friso fervente schakers waren. Prins Friso schaakte regelmatig met zijn vader en was zelfs lid van een schaakclub. En daarmee hield hij een familietraditie in ere, want ook diverse van zijn voorvaders waren schaakliefhebbers. Willem van Oranje hield wel van een potje schaak en diens zoon prins Maurits was bekend als een ware schaakfanaat. In het dorpje IJzendijke in Zeeuws-Vlaanderen staat een standbeeld van prins Maurits, gezeten achter een schaakbord. De stelling die op het bord staat is de volgende.

Prins Maurits heeft wit, de zwarte stukken stellen het Spaanse leger voor. Prins Maurits heeft de Spanjaarden in de tang. Hij heeft zojuist zijn paard op f7 gezet, waarmee hij schaak geeft en de toren op h8 wint. Die toren staat symbool voor het plaatsje IJzendijke, dat destijds door Maurits op de Spanjaarden werd veroverd. Wat niet op het diagram te zien is, is dat de schaakstukken in het kunstwerk afgebeeld zijn als bestaande figuren. Zo is de witte koning afgebeeld als prins Maurits en de zwarte koning als de hertog van Parma. De witte loper op g5 is Johan van Oldenbarneveld, reeds onthoofd met zijn hoofd onder zijn arm. In de stelling is die loper dan ook als enig wit stuk tot sneuvelen gedoemd. De zwarte pionnen (Spaanse soldaten) zien er stuk voor stuk wanhopig uit, terwijl één van de witte pionnen brutaal zijn achterwerk ontbloomt. Hoewel de stelling puur symbolisch is, is hij schaaktechnisch ook nog interessant. Na Ke6 kan wit geforceerd mat in 12 geven en na Kd7 is het mat in 5. Misschien moeten we binnenkort Koningsdag in IJzendijke vieren en koning Willem-Alexander de stelling laten uitspelen. Hoewel... dan bestaat de kans dat de Spanjaarden de 80-jarige oorlog met terugwerkende kracht alsnog winnen... Laten we dat maar niet doen...

Het beeld van Prins Maurits in IJzendijke